

NVE

HØRINGSBOKUMENT

NR. 3 / 2023

Forslag om endringer i energilovforskriften og forskrift om kraftomsetning og netjtjenester

Om behandling av personopplysninger mm.

NVE Høringsdokument nr. 3/2024

Forslag om endringer i energilovforskriften og forskrift om kraftomsetning og netttjenester. Om behandling av personopplysninger mm.

Utgitt av: Norges vassdrags- og energidirektorat
Redaktør: Ingrid Olsen Fossum
Forfattere: Catharina Hovind, Stephan Wold, Maren Aschehoug Esmark, Anne Rogstad og Ingrid Olsen Fossum

ISBN: 978-82-410-2407-8
ISSN: 2704-0364
Saksnummer: 202414184

Sammendrag: På vegne av Energidepartementet foreslår Norges vassdrags- og energidirektorat sammen med Reguleringsmyndigheten for energi endringer i energilovforskriften og forskrift om kraftomsetning og netttjenester for å sikre et bedre hjemmelsgrunnlag for å innhente og bruke detaljerte måledata fra Elhub. Forskriftsendringene skal blant annet gi klare rammer for hvilken behandling av personopplysninger fra Elhub som er tillatt for NVE, RME og Statnett, og til hvilke formål personopplysningene kan behandles.

Emneord: Personopplysninger, behandlingsgrunnlag, personvern, elhub, målepunkt-ID, AMS, deling av data

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Telefon: 22 95 95 95
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no

Innholdet kan brukes videre mot kreditering.

August 2024

Innhold

Forord	5
Sammendrag	6
1 Innledning og bakgrunn for høringsforslaget	7
2 Om Elhub	8
2.1 Bakgrunnen for og etablering av Elhub	8
2.2 Hvilke opplysninger behandles i Elhub	9
3 Regeltekniske vurderinger	10
3.1 Plassering av forskriftsbestemmelsene	10
3.2 Endringer i gjeldende regelverk	10
3.3 Videre regelarbeid	11
4 Om GDPR	11
4.1 Regelverket for personopplysninger	11
4.2 Krav til rettslig grunnlag for behandling av personopplysninger	11
4.3 GDPR's prinsipper for behandling av personopplysninger	12
4.3.1 Prinsippet om lovlighet, rettferdighet og åpenhet	12
4.3.2 Prinsippet om formålsbegrensning	13
4.3.3 Prinsippet om dataminimering	13
4.3.4 Prinsippet om riktighet	13
4.3.5 Prinsippet om lagringsbegrensning	14
4.3.6 Prinsippet om integritet og fortrolighet	14
4.4 Behandlingsansvarlig	14
5 Behandling av måledata for kraftproduksjon og kraftforbruk er nødvendig for å utføre forvaltningsoppgaver	15
5.1 Beskrivelse av hvorfor det er nødvendig med overføring av måledata for kraftproduksjon og kraftforbruk	16
5.1.1 NVEs behov	16
5.1.2 RMEs behov	21
5.1.3 Aggregering og anonymisering	22
5.1.4 Statnetts behov	23
6 Beskyttelse av personopplysninger	24
6.1 Innledning	24
6.2 Tekniske tiltak og rettslige krav	26
6.3 Taushetsplikt	26
6.4 Informasjonssikkerhet	26
6.5 Andre opplysninger med beskyttelsesbehov	26
7 Kommentarer til forslagene til endringer i energilovforskriften og forskrift om kraftomsetning og netjtjenester	27
7.1 Endringer i energilovforskriften	27
7.1.1 Behandling og lagring av opplysninger i Elhub	27
7.1.2 Overføring og behandling av opplysninger fra Elhub til NVE	27
7.1.3 Overføring og behandling av opplysninger fra Elhub til RME	27

7.1.4	Overføring og behandling av opplysninger fra Elhub til Statnett som systemansvarlig	28
7.1.5	Publisering av data fra Elhub	28
7.1.6	Taushetsplikt	28
7.2	Endringer i forskrift om kraftomsetning og netjtjenester	29
7.2.1	Fristen for lagring av personopplysninger i Elhub	29
8	Økonomiske og administrative konsekvenser.....	29
8.1	Konsekvenser for NVE.....	29
8.2	Konsekvenser for RME	29
8.3	Konsekvenser for Statnett som systemansvarlig	30
8.4	Konsekvenser for Elhub	30
9	Forslag til forskriftstekst	30

Forord

Oppgavene til NVE, RME og Statnett SF er regulert gjennom lov og forskrifter. For NVE og RME er dette blant annet supplert av den årlige hovedinstruksen, tildelingsbrev og styringsdialog.

Oppgavene krever informasjonsunderlag og innebærer bruk av data, inkludert personopplysninger. Behandling av personopplysninger krever særlig rettsgrunnlag i tråd med personvernforordningen og norsk lov. Forskriftsendringene som her foreslås skal sikre tilstrekkelig klarhet rundt spørsmål om utlevering og deling av informasjon og data fra Elhub til NVE, RME og Statnett. Dette omfatter særlig NVEs behov for å kunne få tilgang til personopplysninger, som for eksempel produksjonsdata fra anlegg som er organisert som enkeltpersonsforetak. I tillegg vil det omfatte produksjonsdata fra solcelleanlegg på tak, hvor NVE erfarer antall anlegg i en kommune er såpass få at det er utfordrende å få det tilstrekkelig anonymisert. Behovet for tilstrekkelig klarhet gjelder også bruk av informasjon og data, samt sletting av personopplysninger.

Tilgangen på nødvendig informasjon for aktuelle forvaltningsoppgaver må samsvare med utviklingen i kraftsektoren. Behovet for forskriftsendringene kommer som en direkte følge av endringer i kraftsystemet med blant annet et økende innslag av uregulerbar kraft på produksjonssiden, endringer i adferden til aktørene, herunder endringer i forbruksmønster, flere finansielle instrumenter og større volatilitet i kraftmarkedet, samt teknologiendringer. Samtidig har krav til beskyttelse av personopplysninger blitt tydeligere. Det forsterker behovet for klart hjemmelsgrunnlag for innhenting og bruk av informasjon som inneholder personopplysninger. Informasjon og data i kraftsektoren omfatter privatpersoner og enkeltpersonforetak både som forbrukere og i økende grad også som prosumenter og rene produsenter av kraft.

Forskriftsendringene skal sikre tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag for å kunne behandle måledata med tilhørende grunndata for kraftproduksjon og kraftforbruk som ligger i Elhub. *Grunndata* knytter seg til informasjon om kraftanlegg og -installasjoner og er data slik som eier, adresse, lokalisering, type anlegg, størrelser og effekt. *Måledata* gjelder forbruksdata eller produksjonsdata med en tidsoppløsning i henhold til forskriftskrav, som igjen gir detaljert informasjon om forbruks- eller produksjonsmønstre. Både grunndata og måledata inngår i informasjon som er nødvendig for gjennomføring av aktuelle forvaltningsoppgaver, og dette kan også være personopplysninger.

Oslo, august 2024

Kjetil Lund
Vassdrags- og energidirektør

Ane Torvanger Brunvoll
fungerende direktør
Energi- og konsesjonsavdelingen

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Sammendrag

Dette høringsdokumentet beskriver behovet for endringer i energilovforskriften og forskrift om kraftomsetning og netjtjenester for å sikre tilstrekkelig klart hjemmelsgrunnlag for å kunne innhente og bruke detaljerte måledata med tilhørende grunndata for kraftproduksjon og kraftforbruk som finnes i Elhub, inkludert data som inneholder personopplysninger. Behandling av personopplysninger krever et klart rettslig grunnlag. Under forskriftsarbeidet har det blitt avdekket behov for å presisere behovet for bruk og sletting av personopplysninger.

NVE, RME og Statnett eier og forvalter datasystem der informasjonsgrunnlag oppbevares, data bearbeides og data tilgjengeliggjøres. Høringsforslaget gjelder detaljert informasjon (måledata og grunndata) om kraftproduksjon og kraftforbruk knyttet til forvaltningsoppgaver. Dette høringsforslaget har ikke til hensikt at det skal etableres kopier i NVE, RME og Statnett av tilsvarende databaser som Elhub. Høringsforslaget skal sikre at de nevnte aktørene får tilgang til de dataene de har behov for å kunne utføre sine forvaltningsoppgaver på en effektiv måte.

Forvaltningsoppgavene til NVE, RME og Statnett SF utvikles med tiden som følge av endringer i kraftmarkedet, gjennom oppgaver og forventninger fra myndigheter, publikum og andre brukere. En sentral faktor for utføringen av flere forvaltningsoppgaver er tilgang til informasjon om kraftsystemet fra Statnett som avregningsansvarlig. Statnett har satt ut den faktiske utøvelsen av avregningsansvaret til Elhub AS, som er et heleid datterselskap av Statnett.

Høringsforslaget inneholder en nærmere beskrivelse av bakgrunnen og behovet for forskriftsendringer med særlig fokus på forhold knyttet til personvern og konsekvenser av at informasjonsbehovet inkluderer personopplysninger. En annen side ved informasjonsbehovet er at det også omfatter detaljert informasjon om virksomheters kraftproduksjon og kraftforbruk som kan tenkes å være sensitiv, og som derfor eventuelt også må beskyttes med grunnlag i andre hensyn, for eksempel konkurransehensyn.

Forvaltningsoppgavene krever detaljert informasjon for analyse, vurderinger og innsikt om spørsmål som skal besvares. Informasjonsdelingen må balansere behovet for god offentlig tilgjengelig informasjon mot hensynet til beskyttelse av personopplysninger og andre typer sensitiv informasjon for virksomheter og samfunnet for øvrig. Slik deling kan skje åpent når informasjonen er aidentifisert, aggregert eller på annen måte sammenstilt med redusert detaljeringsgrad på en god måte. Det krever at forvaltningsvirksomhetene har god styring, behandling og kontroll med informasjonen og deling.

Informasjonsdelingen skal bidra til å styrke kunnskapen om kraftproduksjon og kraftforbruk lokalt, regionalt, nasjonalt og på tvers i det europeiske markedet. For at informasjonsbanken skal kunne fungere etter sin hensikt foreslås det at NVE, RME, Elhub AS og Statnett SF gis klare hjemmelsgrunnlag enn i dag til å kunne innhente og behandle relevant og detaljert informasjon om kraftsystemet, som også inneholder personopplysninger i sine datasystemer.

Det er nærliggende å vurdere videre behov for lovendringer uten at det er omfattet av høringsforslaget (se kort i punkt 3.3).

1 Innledning og bakgrunn for høringsforslaget

Dette høringsnotatet inneholder forslag til bestemmelser i energilovforskriften¹ for å sikre et tilstrekkelig supplerende behandlingsgrunnlag for detaljert informasjon (måledata og tilknyttede grunndata) for kraftproduksjon og kraftforbruk som ligger i Elhub og som omfatter personopplysninger. Forslaget inneholder bestemmelser som beskriver de forvaltningsoppgavene som gjør at overføring av opplysninger fra Elhub er nødvendig. I tillegg er det foreslått bestemmelser som beskriver behandlingen av de opplysningene som blir overført fra Elhub.

Bakgrunnen for endringsforslaget er at dagens hjemmelsgrunnlag ikke fullt ut dekker Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) sitt behov. Dette skyldes at det er behov for detaljerte data som også ansees som personopplysninger i forbindelse med utførelse av forvaltningsoppgaver i allmennhetens interesse, og oppgaver som innebærer utøvelse av myndighet. NVE vil ha behov for behandling av data som vil være personopplysninger. Flere av disse oppgavene har i dag ikke en klar forankring i lov eller forskrift, men følger av tildelingsbrevene og løpende oppdrag fra Energidepartementet. At behovet for data har endret seg skyldes også endringer i kraftsystemet på både forbruks- og produksjonssiden. På produksjonssiden erfarer vi et stadig økende innslag av uregulerbar kraft, og blant annet elektrifisering av industri og transport fører både til et økt el-forbruk og et annet adferdsmønster på forbrukssiden. Større variasjon i strømprisene fører til endring i adferdsmønster og det blir større regionale variasjoner, og større variasjon i når på døgnet når forbruket skjer.

Forslaget omfatter også behovet Reguleringsmyndigheten for energi (RME) har knyttet til regulering av nettselskapenes inntekter. RME har etter forskrift om kraftomsetning og netjtjenester² hatt supplerende behandlingsgrunnlag for statistikk, og etter den midlertidige strømstønadsløven³ supplerende behandlingsgrunnlag for å utføre de oppgavene som fremgår av den loven.

I tillegg omfatter forslaget behovet Statnett SF har som systemansvarlig i det norske kraftsystemet.⁴ Statnett har ansvar for en samfunnsøkonomisk rasjonell drift og utvikling av transmissjonsnettet og trenger supplerende behandlingsgrunnlag for å kunne behandle personopplysninger som er nødvendig for disse oppgavene.

Tilsvarende omfatter forslaget det behov Elhub AS⁵ har for et tilstrekkelig rettslig grunnlag for å sammenstille og overføre data til andre aktører, inkludert personopplysninger til henholdsvis NVE, RME og Statnett.

Det er vurdert som hensiktsmessig å samle bestemmelsene om behandling av data fra Elhub i samme forskrift, se mer om dette under punkt 3 nedenfor.

¹ Forskrift av 12. juli 1990 nr. 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energilovforskriften)

² Forskrift av 11. mars nr. 301 1999 om måling, avregning, fakturering av netjtjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv.

³ Midlertidig lov av 22. desember 2021 nr. 170 om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømuttgifter (strømstønadsløven).

⁴ Forskrift av 7. mai 2002 nr. 448 om systemansvar i kraftsystemet (systemansvarsforskriften).

⁵ Avregningsansvarlig er definert i forskrift om kraftomsetning og netjtjenester § 1-3 *Avregningsansvarlig*: den som i henhold til energiløven § 4-3 er utpekt som avregningsansvarlig.

NVE har fått i oppdrag av Energidepartementet (ED, daværende Olje- og energidepartementet) å sende forskriftsforslaget på høring, oppsummere høringsinnspillene og utarbeide forslag til endelig forskriftsendring. Det tas sikte på at forskriftsendringen skal vedtas slik at den trer i kraft fra 01.12.2024.

2 Om Elhub

2.1 Bakgrunnen for og etablering av Elhub

Innføringen av krav til smart digital strømmåler eller automatiske målesystemer (AMS) i 2011 hadde som formål å gi forbrukere bedre informasjon om og mer nøyaktig avregning av eget kraftforbruk. I tillegg hadde AMS som formål å gi forbrukerne informasjon for å bedre kunne styre og tilpasse sitt eget strømforbruk. AMS hadde også som formål å bidra til at nettselskapene fikk mer detaljert informasjon som grunnlag for bedre og mer effektiv drift av kraftnettet, og i tillegg bidra til å gjøre det enklere for strømkunder å bytte strømselskap.⁶

NVE ga i 2013 Statnett, som avregningsansvarlig, i oppdrag å sette i gang arbeid med utvikling av en datahub for en nasjonal informasjonsløsning for måling og avregning i kraftmarkedet. Dette skulle være i form av en felles IKT løsning for informasjonsutveksling mellom aktørene i kraftmarkedet.

Gjennom Elhub utveksles blant annet måleverdier (strømforbruk) og kundeinformasjon som brukes til avregning og fakturering. I tillegg utveksles informasjon for å håndtere leverandørskifter i sluttbrukermarkedet gjennom Elhub. SSB henter tall fra Elhub til nasjonal elektrisitetstatistikk og har hjemmel i statistikkloven. NVE, RME og Statnett innhenter data fra Elhub til analyser og forvaltningsoppgaver.

Statnett SF plasserte informasjonsløsningen Elhub i sitt heleide datterselskap Elhub AS. Løsningen ble satt i drift i 2019.⁷ Avregningsansvarlig har ansvar for drift og videreutvikling av løsningen Elhub.⁸ Krav til virksomheten i Elhub er regulert gjennom kapittel 6 i forskrift om kraftomsetning og netjtjenester. Forskriften fastsetter også krav til hvordan utveksling av data skal skje fra nettselskapene og kraftleverandørene til Elhub. Dette regelverket omfatter egne bestemmelser som regulerer lagring av måleverdier i Elhub, behandling av kundeverdier i Elhub, rapportering av statistikk fra Elhub og sikkerhet i Elhub.⁹ Det var også viktig å sikre at lagring av personopplysninger var i samsvar med kravene som følger av personvernlovgivningen og GDPR.¹⁰ I tillegg var det sentralt å sørge for sikkerhet mot misbruk av informasjonen som lagres i løsningen.¹¹

⁶ Se formålsbestemmelsen i avregningsforskriften § 1-1 sjettede ledd som sier «Reglene om avanserte måle- og styringssystemer (AMS) skal bidra til korrekt avregning, nødvendig informasjon til styring av eget strømforbruk og økt mulighet for nettselskapet til å effektivisere driften av nettet.»

⁷ Statnett SF plassert Elhub i sitt heleide datterselskap Elhub AS. Selskapet står for det operasjonelle arbeidet. Alle plikter og rettigheter er lagt til avregningsansvarlig og Elhub, *datahuben*. Datahuben Elhub er definert i avregningsforskriften § 1-3, «Elhub: Nasjonal informasjonsløsning for måling og avregning i kraftmarkedet».

⁸ Se forskrift om kraftomsetning og netjtjenester § 6-1.

⁹ Forskrift om kraftomsetning og netjtjenester §§ 6-16, 6-17, 6-20 og 6-21.

¹⁰ (EU) 2016/679 General Data Protection Regulation, av 27. april 2016

¹¹ Dette er tatt inn i sikkerhetskravene for AMS og Elhub, særlig med tanke på tilgang og tilgangsstyring, i avregningsforskriften § 4-6 og § 6-21.

I forbindelse med endringer i avregningsforskriften som ble sendt på høring i 2014 sendte Data-tilsynet inn en høringsuttalelse. De påpeker der at «løpende registrering og lagring av den enkeltehusstands strømforbruk medfører en ikke ubetydelig trussel mot personvernet.» NVE støtter disse betraktningene, og påpeker at endringene som nå foreslås ikke har til hensikt å gi hjemmel for at NVE skal opprette en kopi av Elhub. Behovet for personopplysninger knytter seg først og fremst til behov for data på produksjonssiden, fra selskap som er organisert som enkeltpersonforetak. I tillegg kan det være behov for å få tilgang til mindre uttrekk av data fra solcelleanlegg på tak. Dette vil i så fall kun gjelde for et mindre geografisk område for en kortere periode.

Elhub skal legge til rette for effektiv utnyttelse av AMS, både ved effektiv distribusjon av data og ved kvalitetskontroll av måleverdier fra nettselskapene. Elhub skal også bidra til en mer effektiv organisering i kraftmarkedet hvor det blir et tydeligere skille mellom monopol og marked. Gjennom økt nøytralitet og like vilkår vil Elhub legge til rette for konkurranse og innovasjon i kraftbransjen.¹²

De fleste forbrukere drar i dag nytte av opplysningene fra AMS. I stedet for at sluttbrukerne selv må rapportere inn eget forbruk for fakturering, går denne prosessen automatisk. Data sendes løpende til Elhub og prosesseres og distribueres for avregning til strømselskaper og nettselskaper. Data prosesseres og aggregeres også for andre formål slik som statistikk til SSB, løpende aggregert statistikk som Elhub presenterer selv samt utlevering av data til samfunnsaktører for analyse. Gjennom denne infrastrukturen gis sluttbrukerne anledning, blant annet via ulikeapper som de ulike datamottakere har utviklet, til å avlese detaljert informasjon i brukervennlige grensesnitt for eget strømforbruk på timesbasis, og gjør det mulig å tilpasse og estimere kostnadene av eget forbruk.

2.2 Hvilke opplysninger behandles i Elhub

Elhub samler inn både kraftforbruksdata og kraftproduksjonsdata. Med disse detaljerte måledataene følger også grunndata i datasettene som behandles av Elhub. Enkelte av disse opplysningene vil være personopplysninger.

Måleverdier fra det enkelte målepunktet vil være personopplysninger dersom målepunktet er knyttet til en privatadresse eller enkeltpersonsforetak. Måleverdiene sier noe om strømforbruket som er knyttet til det enkelte målepunktet, og hvordan forbruket detaljert fordeler seg gjennom døgnet. Disse vil kunne knyttes til bestemte adresser og GPS-koordinater gjennom målepunkt-ID. Grunndata om solkraftanlegg og produksjonsdata fra disse anleggene vil også være personopplysninger dersom anlegget er knyttet til en privatadresse eller enkeltpersonsforetak. Tilsvarende vil gjelde for andre typer kraftproduksjonsanlegg som for eksempel vind- og vannkraftanlegg. Spesielt innenfor vannkraft er det flere småkraftverk og mikrokraftverk som eies av enkeltpersoner og enkeltpersonforetak, og som dermed vil være omfattet av GDPRs definisjon av personopplysning. Slik vil kraftproduksjonsdataene igjen kunne knyttes til en bestemt person ved at det er knyttet til målepunkt-ID og ved at det er oppgitt adresse og nøyaktige GPS-koordinater for hvor produksjonsanlegget er lokalisert.

Det vises også til punkt 4.1 nedenfor for nærmere omtale av hva som regnes som personopplysninger.

¹² Se formålsbestemmelsen i forskrift om kraftomsetning og nettjenester § 1-1 syvende ledd som sier: «Reglene om Elhub skal bidra til effektiv og korrekt avregning, informasjonsutveksling og leverandørskifter.»

3 Regeltekniske vurderinger

3.1 Plassering av forskriftsbestemmelsene

NVEs behandling av personopplysninger fra Elhub er i dag ikke regulert. Enkelte av NVEs oppgaver vil kunne nødvendiggjøre bruk av personopplysninger, men det fremgår ikke tilstrekkelig klart av gjeldende regelverk. Enkelte av RMEs oppgaver er lov- og forskriftsfestet, og utgjør supplerende rettsgrunnlag for strømstøtteordningen. Dette er en ordning av midlertidig karakter, og dekker heller ikke RMEs behov fullt ut. Vi viser til kapittel 5 om nærmere omtale av hvilke oppgaver NVE, RME og Statnett har i dag som kan nødvendiggjøre bruk av personopplysninger, og hvordan dette er regulert.

I forbindelse med at RME ble etablert som uavhengig reguleringsmyndighet og organisert som en egen enhet i NVE fra 1.11.2019, ble forskriftskompetansen for forskrift om kraftomsetning og netttjenester overført fra NVE til OED, nå ED. Ettersom forskrift om kraftomsetning og netttjenester er deler av det regelverket RME skal følge opp, vurderes det ikke hensiktsmessig å ha regler som skal gjelde for den øvrige delen av NVE, i forskrift om kraftomsetning og netttjenester.

Det foreslås at *nye forskriftsbestemmelser* om overføring av måledata for kraftproduksjon og kraftforbruk fra Elhub plasseres i kapittel 8 i energilovforskriften. Tidligere bestemmelser i dette kapitlet er opphevet.¹³ Ved å plassere bestemmelsene i et eget kapittel, synliggjøres virkeområdet for bestemmelsene tydeligere, og det gir en klarere hjemmel for bruk av opplysninger fra Elhub til andre formål enn avregning. Reguleringen av Elhub AS behandling av data, vil fremdeles være i forskrift om kraftomsetning og netttjenester.

3.2 Endringer i gjeldende regelverk

I forskrift om kraftomsetning og netttjenester bestemmelse om lagring i § 6-16 er det foreslått å endre *fristen for å slette lagrede personopplysninger* fra 3 år til 3 år og 41 dager. Tillegget på 41 dager tilsvarer det antall dager som er nødvendig for å ivareta en forsvarlig beregning av avregningsgrunnlaget ved normal drift, for timemålte og profilavregnede målepunkt. Vi presiserer at bestemmelsen også gjelder for NVE, RME og Statnett slik at personopplysninger uansett skal slettes senest når de er 3 år og 41 dager gamle.

RME har gitt dispensasjon til Elhub slik at de kan lagre personopplysninger i dette tidsrommet. Dispensasjonen er begrunnet med at det er nødvendig av tekniske årsaker for å ivareta fullstendige muligheter for korreksjon. Det er også foreslått at forskriften angir en grense for lagringstid.

Det har også vært vurdert om definisjonen av *elhubbrukere* i forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 1-3 bør utvides til å inkludere NVE. Vi foreslår imidlertid ingen endring i definisjonen. Vi vurderer at det i tilstrekkelig grad følger av de foreslåtte forskriftsendringene at NVE skal ha tilgang til detaljerte data fra Elhub. Det er ikke tenkt at NVE skal få en egen bruker med tilgang til å endre data i Elhub. For NVE og RMEs del gjelder det kun en rett til å få utlevert/overført detaljert informasjon om kraftproduksjon og kraftforbruk i form av datasett. Det bes om høringsinstansenes innspill på dette.

¹³ Kapittel 8 ble opphevet med virkning fra 1. november 2019 i forbindelse med etableringen av Reguleringsmyndigheten for energi (RME) som en uavhengig enhet.

3.3 Videre regelarbeid

Forskriftsforslaget vil ha hjemmel i forskriftsbestemmelsen i energiloven §§ 10-1 sjette ledd og 10-6 første ledd.

4 Om GDPR

4.1 Regelverket for personopplysninger

Personopplysningsloven § 1¹⁴ gjennomfører EUs personvernforordning (GDPR) i Norge. Personvernforordningen gjelder som norsk lov, og personopplysningsloven utfyller bestemmelsene i personvernforordningen.

Personopplysninger defineres i personvernforordningen artikkel 4 nr. 1 som enhver opplysning om en identifisert eller identifiserbar fysisk person. Enkelte av opplysningene NVE, RME og Statnett har behov for å få overført fra Elhub, vil være personopplysninger ettersom det er adresse og GPS-koordinater knyttet til målepunkt-ID, som igjen kan brukes til å identifisere en fysisk person. Vi viser til punkt 2.2 ovenfor for nærmere omtale av hvilke av Elhubs data som er personopplysninger. Elhub inneholder ikke informasjon/data som er i kategorien sensitive personopplysninger.¹⁵

4.2 Krav til rettslig grunnlag for behandling av personopplysninger

Krav til innhenting og behandling av opplysninger omfatter ulike typer rettslig grunnlag:

- 1) Hjemmel for opplysningsplikt/rapporteringsplikt
- 2) Vurdering av hvorfor behandling av personopplysninger er nødvendig
- 3) Supplerende rettslig grunnlag for behandlingen av opplysninger

Hjemmel for opplysningsplikt/ rapporteringsplikt til NVE og til RME finnes i energiloven.¹⁶

GDPR artikkel 6 angir alternative tilfeller for når behandling av personopplysninger vil være lovlig. For NVE og RME er behandlingen av personopplysninger fra Elhub nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller for å utøve offentlig myndighet som den behandlingsansvarlige er pålagt¹⁷, eller at behandlingen er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse som påhviler den behandlingsansvarlige¹⁸. Det er derfor også et krav til å dokumentere at behandling av personopplysninger er nødvendig for å utføre myndighetenes forvaltningsoppgaver eller oppfylle oppgaver pålagt i lovgivningen. Dette henger også sammen med dataminimeringsprinsippet, omtalt under punkt 4.3.3, som blant annet innebærer forbud på å samle inn flere personopplysninger enn det som er nødvendig for å utføre de enkelte oppgavene.

For at behandlingen skal være lovlig, når den skjer som ledd i utførelse av offentlig myndighet, i allmennhetens interesse eller som ledd i å oppfylle en rettslig forpliktelse, stiller

¹⁴ Lov av 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger (personvernloven).

¹⁵ Personvernforordningen artikkel 9 og 10.

¹⁶ RME har også en lignende hjemmel i midlertidig lov om stønad til husholdninger som følge av ekstraordinære strømuttgifter (strømstønadsløven).

¹⁷ Artikkel 6 nr. 1 bokstav e).

¹⁸ Artikkel 6 nr. 1 bokstav c).

personvernforordningen krav om et uttrykkelig supplerende rettsgrunnlag.¹⁹ Dette kravet kommer i tillegg til kravet om hjemmel for opplysningsplikt/ rapporteringsplikt i regelverk utenfor GDPR. Disse kravene omfatter særskilte krav til behandlingen av personopplysninger. Behandling etter GDPR omfatter blant annet flere sider ved håndteringen/behandlingen av personopplysninger:

- Samles inn (innhenting)
- Behandles (brukes, vurderes, analyseres, videreformidles, mv.)
- Være korrekte og om nødvendig oppdaterte (kvalitetssikring)
- Lagres og slettes
- Vernes og beskyttes

Personvernforordningen fastsetter nærmere grunnprinsipper for behandlingen av personopplysninger. Forordningens artikkel 5 nr. 2 fastslår at den behandlingsansvarlige er ansvarlig for og *skal kunne dokumentere* at prinsippene i artikkel 5 nr. 1 bokstav a) til f) overholdes. Disse grunnprinsippene omtales nærmere nedenfor. Den enkelte behandlingsansvarlige har et selvstendig ansvar for å sikre at personvernregelverket ivaretas.

4.3 GDPR's prinsipper for behandling av personopplysninger

4.3.1 Prinsippet om lovlighet, rettferdighet og åpenhet

Prinsippet om lovlighet, rettferdighet og åpenhet innebærer at det stilles krav til at personopplysninger skal behandles på en lovlig, rettferdig og gjennomsiktig måte med hensyn til den registrerte.²⁰

Ved vedtakelse av de foreslåtte forskriftsbestemmelsene, etableres det nå et enda tydeligere rettslig grunnlag for behandling av personopplysninger fra Elhub som sikrer at behandlingen er lovmessig klart forankret og lovlig. NVE vurderer at de behandlingene NVE vil utføre med personopplysninger fra Elhub skjer i allmennhetens interesse, og slik oppfyller kravet om at minst ett av lovens vilkår er oppfylt, jf. GDPR art. 6 bokstav e). Se nærmere under punkt 5.

At behandlingen skal være rettferdig, innebærer videre at den skal gjøres i respekt for de registrertes interesser og være i tråd med de registrertes rimelige forventninger. NVE vurderer at et klarere utfyllende supplerende rettsgrunnlag også bidrar til å sikre at behandlingen er rettferdig.

Gjennomsiktighet og åpenhet innebærer at det gis tilstrekkelig informasjon om behandlingen av personopplysningene, slik at de registrerte kan ivareta sine rettigheter etter personvernforordningen. NVE vurderer at det blant annet vil være viktig å få på plass en personvernerklæring knyttet til behandlingen som gir de registrerte innsikt i behandlingen, i tillegg vil NVE sørge for løsninger som ivaretar de registrertes rettigheter etter GDPR.

¹⁹ Artikkel 6 nr. 3.

²⁰ Artikkel 5 nr. 1 bokstav a).

4.3.2 Prinsippet om formålsbegrensning

Prinsippet om formålsbegrensning innebærer at det stilles krav til at personopplysningene skal samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og legitime formål, og ikke behandles videre på en måte som er uforenlig med disse formålene.²¹

De foreslåtte forskriftsbestemmelsene skal ivareta det lovlige behovet myndighetene har for å bruke data fra Elhub for å utføre de forvaltningsoppgaver og myndighetsutøvelse som de er tillagt. Dette vil være med å sette rammene for hvilke formål opplysningene kan brukes til. Når formålet er oppnådd vil NVE og RME slette personopplysningene. Se også punkt 5 nedenfor.

4.3.3 Prinsippet om dataminimering

Prinsippet om dataminimering innebærer at det stilles krav til at personopplysningene skal være adekvate, relevante og begrenset til det som er nødvendig for formålene de behandles for.²² Prinsippet betyr at det ikke skal kreves personopplysninger dersom formålet kan oppnås uten bruk av personopplysninger.

For at NVE og RME skal kunne utføre de oppgavene i samsvar med de foreslåtte forskriftsbestemmelsene, er det nødvendig at myndighetene kan innhente opplysninger om måleverdier for kraftproduksjon og kraftforbruk. For at disse opplysningene skal kunne brukes til de formålene de er samlet inn for, er det videre nødvendig at de kan knyttes til et bestemt målepunkt og en bestemt geografisk lokasjon. Disse opplysningene kan igjen knyttes til en bestemt husstand, og er derfor å betrakte som personopplysninger. Opplysninger om kraftproduksjon og kraftforbruk knyttes også til en bestemt virksomhet. I de tilfeller der det er snakk om virksomhet i form av et enkelpersonsforetak, vil også adresse og lokasjon være personopplysninger. Det vil ikke være mulig å sikre et tilfredsstillende godt datagrunnlag for de avgjørelser og analyser som skal gjøres uten også å ha tilgang på detaljerte måleverdier og tilknyttede relevante grunndata som målepunkt-ID.

NVE vil ikke samle inn flere opplysninger enn nødvendig. Av de opplysningene NVE mottar fra Elhub, vil andelen opplysninger som kan brukes til å identifisere fysiske personer begrenses til et minimum, og kun det som er nødvendig for at NVE og RME tilfredsstillende kan utføre gitte forvaltningsoppgaver. Det innebærer blant annet at NVE selv vil påse at informasjonen aggregeres/avidentifiseres så langt som mulig før behandling. Slik vil hele eller deler av datasett kunne behandles og brukes til bearbeiding, analyse og innsikt uten at det er personopplysninger.

4.3.4 Prinsippet om riktighet

Prinsippet om riktighet innebærer at det stilles krav om at personopplysningene skal være korrekte, og dersom det er nødvendig oppdaterte.²³

De foreslåtte forskriftsbestemmelsene stiller krav om at Elhub skal bidra til å sørge for at opplysningene som skal overføres er korrekte og oppdaterte. Det er viktig fordi opplysningene brukes til å fakturere den som er eier av det aktuelle målepunktet til nettselskapet. Samtidig er det ikke ment å endre det ansvaret nettselskapene har for å rapportere inn korrekte opplysninger. Alle registrerte har også mulighet til direkte å kontrollere egne opplysninger om seg selv gjennom Elhub.

²¹ Artikkel 5 nr. 1 bokstav b).

²² Artikkel 5 nr. 1 bokstav c).

²³ Artikkel 5 nr. 1 bokstav c).

Informasjonsgrunnlaget inneholder også opplysninger som ikke inngår i avregningsgrunnlaget, og som NVE og andre trenger og bruker for sine oppgaver. Oppmerksomheten mot kvalitet i disse deler av informasjonsgrunnlaget og behovet for riktighet innebærer her at NVE får en klar hjemmel til å bidra til at informasjonen er korrekt. Et tilstrekkelig detaljert informasjonsgrunnlag bidrar til at oppgaveløsningen kan gjøres mer effektivt og vil bidra til å redusere den samlede byrden for forvaltningsoppgavene.

4.3.5 Prinsippet om lagringsbegrensning

Prinsippet om lagringsbegrensning innebærer at det stilles krav om at personopplysningene ikke skal lagres lenger enn det som er nødvendig for å oppnå formålene som personopplysningene behandles for.²⁴ På det tidspunktet formålet er oppnådd og det ikke lenger er nødvendig med fortsatt behandling eller lagring, må datasettet som inneholder personopplysninger av-identifiseres, anonymiseres eller slettes.

De foreslåtte forskriftsbestemmelsene inneholder konkrete tidsgrenser for lagring og tydelige krav til sletting av personopplysninger. Unntak gjelder for Elhub dersom personen aktivt selv har samtykket til lengre lagringstid.

4.3.6 Prinsippet om integritet og fortrolighet

Prinsippet om integritet og fortrolighet innebærer at det stilles krav om at personopplysninger skal behandles på en måte som sikrer tilstrekkelig beskyttelse og informasjonssikkerhet for behandlingen av personopplysningene, herunder vern mot uautorisert eller ulovlig behandling og mot utilsiktet tap, ødeleggelse eller skade.²⁵ Tilstrekkelig beskyttelse og informasjonssikkerhet for personopplysninger skal oppnås ved bruk av både egnede tekniske og organisatoriske tiltak.

Dette ivaretas i NVE og RME blant annet gjennom etablerte og oppdaterte rutiner for behandling og kontroll med personopplysninger. I tillegg kommer innretninger for tilgangsstyring og kontroll, i tillegg gjennom den generelle informasjonssikkerhet i virksomheten.

4.4 Behandlingsansvarlig

Behandlingsansvarlig er definert i personvernforordningen artikkel 4 nr. 7 som «en fysisk eller juridisk person, en offentlig myndighet, en institusjon eller ethvert annet organ som alene eller sammen med andre bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke midler som skal benyttes ...». Den behandlingsansvarlige er det primære pliktsubjektet etter personvernforordningen, og er overordnet ansvarlig for å sikre etterlevelse av personvernregelverket, jf. personvernforordningen artikkel 5 nr. 2.

Den behandlingsansvarlige er ansvarlig for at personopplysningene behandles på en lovlig, rettferdig og gjennomsiktig måte. I dette ligger det blant annet å påse at det foreligger et behandlingsgrunnlag for behandling av personopplysninger for det enkelte formål, at personopplysningene behandles på en tilfredsstillende sikker måte, og at de registrerte settes i stand til å utøve sine rettigheter. Som behandlingsansvarlig må en derfor sørge for å etablere alle nødvendige prosesser, organisatoriske og tekniske tiltak for å sikre at regelverket etterleveres til enhver tid. NVE, RME og Statnett er selvstendige behandlingsansvarlige når Elhub data behandles i virksomhetene. Tilsvarende gjelder også forsvarlig valg av databehandler.

²⁴ Artikkel 5 nr. 1 bokstav e).

²⁵ Artikkel 5 nr. 1 bokstav f).

5 Behandling av måledata for kraftproduksjon og kraftforbruk er nødvendig for å utføre forvaltningsoppgaver

Behandling av detaljerte måledata med tilhørende grunndata for kraftproduksjon og kraftforbruk er nødvendig for forvaltningsoppgavene til NVE, RME og Statnett SF.²⁶

Forskriftsendringene skal sikre tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag for å kunne ta i bruk måledata med tilhørende grunndata for kraftproduksjon og kraftforbruk som ligger i Elhub og som er knyttet til forvaltningsoppgavene. *Grunndata* er informasjon om kraftanlegg og -installasjoner som hvem som er eier, adresse, lokalisering, type anlegg, størrelser og installert effekt m.m. *Måledata* gjelder forbruksdata eller produksjonsdata med en bestemt tidsoppløsning i henhold til forskriftskrav, som igjen gir detaljert informasjon om forbruks- eller produksjonsmønstre. Både grunndata og måledata inngår i informasjon som er nødvendig for aktuelle forvaltningsoppgaver, og enkelte av disse vil være personopplysninger.

Endringer i kraftsystemet, som følge av et økende innslag av uregulerbar kraft på produksjonsiden og endringer i forbrukssiden fra blant annet industri og transport, har aktualisert behovet for å se nærmere på om lov og forskrifter trenger justeringer. Måledata og tilhørende grunndata kan være knyttet til både virksomheter, organisasjoner og privatpersoner. Informasjonsløsningen Elhub skiller ikke mellom hvem som er rettssubjektet knyttet til identifikatoren målepunkt-ID med hensyn til personvernlovgivningen. Måledata med tilhørende grunndata utgjør derfor personopplysninger, ved at det kan knyttes til en bestemt person både gjennom målepunkt-ID som omfatter lokasjon/adresse til privatpersoners boliger og fritidsboliger, og fordi detaljerte måledata (med høy tidsoppløsning) for en privatbolig er å betrakte som personopplysninger.

At behandling av personopplysninger er nødvendig, kan etter personvernforordningen enten være begrunnet i at behandling av personopplysninger er nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet som den behandlingsansvarlige er pålagt²⁷, eller i at behandlingen er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse som påhviler den behandlingsansvarlige.²⁸ Det er derfor også et krav om å forklare og dokumentere at behandling av personopplysninger er nødvendig for å utføre myndighetenes forvaltningsoppgaver eller oppfylle oppgaver pålagt i lovgivningen.

²⁶ Vi viser til [NVEs tildelingsbrev for 2024](#) pkt. 3.1.1 Energieffektivisering og -omlegging hvor det fremgår at NVE skal «prioritere arbeide for å øke kvaliteten på data og analyser om energibruk i samarbeid med relevante aktører» «[U]trede og gjennomføre tiltak for mer og bedre informasjon om energibruk og energibruksutvikling hos store energiforbrukere». Og «[T]ilrettelegge for at sluttbrukere og myndigheter har tilgang til energibruksdata og -analyser som støtter innsatsen for energieffektivisering», samt [RMEs tildelingsbrev](#) pkt. 3: «bistå departementet i arbeidet med å følge opp Regjeringens handlingsplan for raskere nettutbygging og bedre utnyttelse av nettet og bidra til at nettselskapene skal kunne gi raskere tilknytning.»

²⁷ Artikkel 6 nr. 1 bokstav e).

²⁸ Artikkel 6 nr. 1 bokstav c).

Forslaget om forskriftsendringer omfatter behandling av detaljert informasjon, inkludert personopplysninger (datasett) som er nødvendige for å utføre de forvaltningsoppgaver henholdsvis NVE, RME og Statnett SF har. Forslaget omfatter ikke data til bruk for formål ut over det. Som allerede beskrevet ovenfor i punkt 2.2, vil blant annet målepunkt-ID og detaljerte måledata for kraftproduksjon og kraftforbruk overført fra Elhub innebære at informasjonen anses å inneholde personopplysninger, i tillegg til informasjon som ikke er personopplysninger.

5.1 Beskrivelse av hvorfor det er nødvendig med overføring av måledata for kraftproduksjon og kraftforbruk

5.1.1 NVEs behov

NVE har det overordnede ansvaret for forsyningssikkerheten i det norske kraftsystemet. Forsyningssikkerhet omfatter både energisikkerhet, effektsikkerhet og driftssikkerhet. NVE er utpekt som konsesjonsmyndighet, rasjoneringsmyndighet og beredskapsmyndighet etter energiloven.²⁹ Det ansvaret og de oppgavene NVE er pålagt som følge av dette, fremgår av energiloven med tilhørende forskrifter. NVE har også oppgaver som energimyndighet, samt som tilsynsmyndighet for miljøkrav til vassdrag- og energianlegg. Disse oppgavene kommer frem i det årlige tildelingsbrevet til NVE. Dette er omfattende og sammensatte forvaltningsoppgaver, som krever et detaljert informasjonsgrunnlag for at kvaliteten på oppgavene som blir løst skal bli tilfredsstillende.

Som en følge av et økende innslag av uregulerbar kraft både på produksjonssiden og at det alltid må være balanse mellom den kraften som forbrukes og den som produseres til enhver tid, er det nødvendig å ha detaljert informasjon som helheten i kraftproduksjon, kraftforbruk med nettbelastninger i sammenheng. Analyser viser at kraftforbruket vil øke og at både kraftbalansen og effektbalanser vil bli mer utfordrende fremover. Oppdatert og detaljerte data om kraftforbruk er nødvendig for å kunne gjøre gode analyser av belastningen og sårbarheten i kraftsystemet

NVEs forvaltningsoppgaver som beskrevet nedenfor, utføres i allmennhetens interesse. Tilgang til detaljerte og korrekte data om kraftproduksjon og kraftforbruk er helt nødvendig for at NVE skal kunne utføre disse forvaltningsoppgavene. I beskrivelsen av de ulike oppgavene nedenfor vises at kravene i personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 bokstav e) om at behandlingen må være nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse er oppfylt. Først vil vi redegjøre kort om informasjonsgrunnlaget.

Nødvendig informasjonsgrunnlag (datasett):

Detaljert informasjon om kraftproduksjon og kraftforbruk etableres i kraft- og nettselskapene sine systemer for innsamling. Kraft-/nettselskapene er dataeiere og har ansvaret for riktigheten av informasjonen som samles inn og registreres i første hånd. Det samles inn informasjon som omhandler privatpersoner direkte og indirekte, og følgelig inneholder informasjonen personopplysninger. Feil i informasjonen betyr for kraftkunden at denne betaler feil pris. Det betyr videre at de som styrer kraftsystemene mottar uriktig informasjon for sine beslutninger, og at den som fører tilsyn med kraftsystemet også får feil grunnlag for sine analyser og vurderinger. Feil vil så igjen kunne forplante seg videre til det som utgjør viktig beslutningsgrunnlag for andre.

²⁹ Delegeringsvedtak om delegering av myndighet etter energiloven, jf. forskrift 31. oktober 2019 nr. 1455.

Informasjon fra kraft-/nettselskapene sendes videre og lagres sentralt i løsningen Elhub hos Elhub AS, som behandler og distribuerer informasjonen for avregning og andre formål. Elhub mottar i prinsippet de samme data som nettselskapene samler inn. I verdikjeden er både kraftleverandør, Elhub og nettselskap selvstendige behandlingsansvarlige.

Den unike identifikator i kraftsystemet er målepunkt-ID som knyttes til privatperson, enkeltpersonforetak, organisasjon eller en virksomhet. Detaljeringen eller oppløsningen på informasjonen som samles inn, vil generelt påvirke vurderinger av beskyttelsesbehovet. Et datauttrekk som viser årsforbruk utgjør et helt annet nivå enn timeforbruk eller minuttforbruk på et målepunkt. Det vil være to veldig ulike datasett med tanke på detaljeringsgrad om kraftforbruk, hvor de sistnevnte vil være mye mer detaljert. I dag gjelder registrert timesforbruk som grunnlag for bruk til avregning. For andre type måledata er det fra 22. januar 2024 innført krav om registreringsfrekvens på 15 minutter.³⁰ Det er også en mulighet for at det vil komme krav om dette på forbrukssiden i fremtiden. Datasettet vil, uavhengig av tidsoppløsning, inneholde detaljer som sier noe om adferdsmønstre for personer, og er derfor å anse som personopplysninger. Detaljert informasjon fra målepunkt kan også være sensitivt for organisasjoner og virksomheter, som (alene) tilsier ulike beskyttelsesbehov. Knytningen mellom måledata og person kan i tillegg til via grunndata som målepunkt-ID, også finnes via posisjonsdata som gir adresseinformasjon og som igjen kan knyttes til person.

Når det er besluttet at kraftsystemet måles og avregnes på detaljeringsnivå må nødvendigvis også NVE og RME gis tilgang til informasjon på samme detaljerte nivå for å løse sine oppgaver. Med andre ord må det være samsvar mellom detaljeringen i det som styrer adferdsmønstre og detaljeringen i informasjonsgrunnlaget for forvaltningsoppgaver og myndighetsutøvelsen.

Det er viktig og nødvendig at den sentrale innsamlingen som avregningsløsningen Elhub kan dele alle detaljerte måledata med tilhørende grunndata i datasett med målepunkt-ID og med detaljert tidsoppløsning til NVE og RME.

Det er mulig og ønskelig å aggregere datasett. Det kan innebære at datasettet blir aidentifisert, og følgelig ikke inneholder persondata. For enkelte formål kan det være tilstrekkelig, men for andre konkrete oppgaver er det nødvendig for NVE å behandle detaljerte datasett med målepunkt-ID og full tidsoppløsning.

Kontroll med og forbedringer av informasjonsgrunnlaget skjer mest effektivt ved at alle som har forvaltnings- og myndighetsoppgaver på selvstendig grunnlag kan utføre tilsyn og kontroll med kvaliteten på informasjonsgrunnlaget. Det kan skje når man har detaljert informasjonsgrunnlag. På samme måte bør avvik eller avklaringsbehov kunne utføres direkte med det aktuelle kraft- eller nettselskapet.

For behovet for et detaljert informasjonsgrunnlag gjelder følgende punktvis forhold:

- Informasjonsgrunnlaget (datasett) må korrelere med nivået som adferden i kraftproduksjon og kraftforbruket styres av for reguleringsmyndigheten, tilsynsmyndigheten og kraftsystemansvaret.
- Informasjonsgrunnlaget (datasett) må være detaljert nok til å gi tilstrekkelig/ nødvendig presisjon og nøyaktighet i analyser som ligger til grunn for kvaliteten i vurderinger som man er satt til å utføre.

³⁰ Se forskrift om kraftomsetning og netjtjenester § 3-2

- Sammenligning over tid og løpende kvalitetssikring av informasjonsgrunnlaget krever at det er en unik identifikator i datasettet, som naturlig gitt er målepunkt-ID.
- Forbedring av datakvalitet krever mulighet til effektivt å gi tilbakemeldinger for avklaringer og retting må kunne skje ved direkte henvendelse til det aktuelle kraftselskapet. Det krever også informasjon om målepunkt-ID.

NVE har flere myndighets- og forvaltningsoppgaver, som hver for seg medfører behov for et detaljert informasjonsgrunnlag for at oppgavene skal kunne løses. Bruk av informasjonsgrunnlaget og behandlingen av datasett vil innebære krav til orden med hensyn til om personopplysninger inngår i behandlingen, som igjen innebærer krav som redegjort for ovenfor inkludert dokumentasjon og sporbarhet i behandlingen av slike data. NVEs ulike myndighets- og forvaltningsoppgaver som omtales hver for seg nedenfor er;

- Energimyndighet
- Konesjonsmyndighet
- Miljøtilsyn med energi- og vassdragsanlegg,
- Beredskapsmyndighet
- Rasjoneringsmyndighet

Nedenfor vil vi beskrive i detalj hvilke opplysninger vi har behov for i forbindelse med de ulike oppgavene. Dette høringsforslaget har ikke til hensikt at det skal etableres kopier i NVE, RME og Statnett av tilsvarende databaser som Elhub.

Opplysninger om kraftprodusenter vil være målepunkts-ID som gjør det mulig å knytte dataene til det enkelte kraftverk, slik at vi får informasjon om hvor mye de faktisk produserer hver time. I den forbindelse har NVE også behov for å samle inn informasjon om hvilken type produksjon det er snakk om (vind, sol eller vann). Opplysninger om forbrukere vil være målepunkt-ID, slik at vi kan knytte forbruket til en bestemt strømmåler. I denne forbindelse er det behov for å vite hvem forbrukeren er, f.eks. om det er husholdninger eller næringsdrivende og i så fall hvilken næring.³¹ På forbrukssiden har NVE heller ikke behov for komplette datasett på forbruk på målepunktsnivå, men det vil være nødvendig å få dette for bestemte type næringskoder, for bestemte områder avhengig av kraftsituasjonen, evt. av større områder innenfor en gitt tidsperiode.

Energimyndighet – forvalter av virkemidler for energibruk og kraftproduksjon – analyser:

Som grunnlag for å ivareta ansvaret NVE har som energimyndighet, rasjoneringsmyndighet og konsesjonsmyndighet, utfører NVE en rekke ulike analyser. Dette omfatter blant annet analyser av energibruk, energieffektivisering, forbruksfleksibilitet, kraftmarkedsmodeller og langsiktig kraftmarkedsanalyse. Analysene kan ha et kortsiktig perspektiv, som eksempelvis kraftsituasjonsrapporten som publiseres ukentlig. Analysene kan også ha et langsiktig perspektiv, som eksempelvis analyser av hvordan det best kan legges til rette for ny fornybar kraftproduksjon eller analyser av hvordan sterkere kobling mellom ulike sektorer påvirker kraftsystemet. Det er nødvendig med mest mulig detaljerte oppdaterte og nøyaktige forbruksdata og produksjonsdata for å sikre best mulig informasjonsgrunnlag for de ulike analyser som gjøres av NVE. Det sikrer i sin tur at beslutninger om bruk av energiforvaltningens virkemidler blir treffsikre. NVE er tillagt ansvar for å forvalte virkemidler for energibruk etter for eksempel økodesignforskriften, forskriften om energimerking av produkter og forskriften om energimerking av bygg. NVE er

³¹ Dette er fordelt på næringskoder som registreres i Elhub.

også tilsynsmyndighet og ansvarlig for å analysere og vurdere virkemidlenes treffsikkerhet og effektivitet. Data knyttet til målepunkt-ID er nødvendig for å analysere og vurdere bruk av virkemidler over tid.

NVE mener imidlertid at det i denne sammenheng for forståelsen av behandling av informasjon og datasett må skilles mellom hva som inngår av datasett for modellering og interne analyser til forskjell fra informasjon og datasett som inngår i og brukes som underlag for myndighetsutøvelse, og eventuelt også skal kunne deles eller publiseres. Det sammenfaller med behovet for tilgang til alle opplysninger fra Elhub, slik at NVE selv for sine ulike oppgaver må forstå den nødvendige tilpasningen og aggregeringen av datasett innenfor rammer som settes i regelverket.

Konsesjonsmyndighet:

Som konsesjonsmyndighet skal NVE legge til rette for at produksjon, omforming, overføring, fordeling og bruk av energi foregår på en samfunnsmessig rasjonell måte.³² Gjennom konsesjonsbehandlingen skal NVE identifisere hvilke interesser som blir berørt, og tildele konsesjon i tråd med gjeldende regelverk og retningslinjer, og der dette ikke har for store negative konsekvenser på miljø eller andre viktige allmenne interesser.³³ Som del av konsesjonsbehandlingen gjøres det flere analyser av ulike tiltak og hvilke konsekvenser de kan ha for kraftsystemet. Ved konsesjonssøknad for nettanlegg, gjøres et estimat på kraftforbruket innenfor det området nettutbyggingen er planlagt og tilstøtende områder. Forbruksdata knyttet til målepunkt-ID fra Elhub er nødvendig for å lage så nøyaktige og gode estimater på kraftforbruk som mulig, og for å få den nødvendige innsikten i virkningene av potensielle tiltak i ulike områder. Ved konsesjonssøknader for kraftproduksjonsanlegg estimeres verdien av regulerbarhet og fleksibilitet. I de teknisk-økonomiske vurderingene som er del av konsesjonsbehandlingen, valideres vannkraftmodeller mot faktiske kraftproduksjonsdata. Det er nødvendig med data på målepunkt-ID fra kraftprodusentene for å sikre tilstrekkelig kvalitet i analysene.

Miljøtilsyn med energi- og vassdragsanlegg:

NVEs miljøtilsyn har ansvar for å føre kontroll med om kraftproduksjonsanlegg som eksempelvis vindkraftverk og vannkraftverk driver i samsvar med konsesjonskrav. Dette gjelder for eksempel krav i konsesjonen til installert effekt, vilkår om slukeevne og restriksjoner på effektkjøring. Ved oppfølging av avvik, brukes produksjonsdata for det enkelte kraftverk til å estimere faktisk kraftproduksjon, kraftforbruk og installert effekt. Også i denne sammenheng er det sentralt å motta et detaljert informasjonsgrunnlag for det enkelte kraftverket det føres tilsyn med. Vi mener også at den beste løsningen for å ivareta denne oppgaven er at vi får overført nødvendige data, da vi i kraft av å være tilsynsmyndighet er nærmest både til å sikre datakvalitet og til direkte å følge opp avklaringsbehov og avvik.

Beredskapsmyndighet:

Som beredskapsmyndighet har NVE ansvar for å fremme en sikker kraftforsyning og bidra til å forebygge, håndtere og begrense virkningene av ekstraordinære situasjoner i kraftsystemet. Dette henger sammen med ansvaret for forsyningssikkerheten i det norske kraftsystemet. Det gjelder også for vurdering av hvilke tiltak som kan og bør iverksettes for å håndtere mer langvarige ekstraordinære situasjoner i kraftsystemet. Da vil detaljert kraftforbruksdata og kraftproduksjonsdata fra Elhub være nødvendig for å sikre at de mest effektive tiltakene besluttes til rett tid. Dette kan for eksempel omhandle vurderinger av hvilke områder som skal prioriteres

³² Energiloven § 1-2.

³³ Energiloven § 3-1.

ved utfall. Også ved omkobling er det nødvendig å kunne bruke detaljerte forbruks- og produksjonsdata for det aktuelle geografiske området, slik at de samfunnsmessige konsekvensene blir minst mulig.

Rasjoneringsmyndighet:

Ansvar for NVE er tillagt som rasjoneringsmyndighet innebærer at NVE kan iverksette tiltak når en situasjon blir uoversiktlig og utvikler seg mot energiknapphet. Innsikt i og oversikt med kraftsituasjonen utgjør grunnlaget for å vurdere hvilke tiltak som vil være mest treffsikre for å håndtere den aktuelle situasjonen. Som rasjoneringsmyndighet skal NVE til enhver tid være informert om forhold som har betydning for vurderingen av kraftoppdekningen, og også overvåke og analysere kraftsituasjonen.³⁴ God informasjon og analyser utgjør grunnlaget for å vurdere og ta stilling til planer og iverksette nødvendige tiltak for å håndtere situasjoner med energiknapphet. Både kraftforbruksdata og kraftproduksjonsdata inngår som avgjørende elementer i analyser av kraftsituasjonen. Det er nødvendig med forbruksdata og produksjonsdata fra Elhub, for å ha tilstrekkelig grunnlag for å vurdere hvor og hvilke tiltak som eventuelt kan iverksettes for å unngå kraftrasjonering eller håndtere en rasjonerings situasjon. Det gjelder både basert på tilgang til aktuell informasjon (sanntid eller tilnærmet lik) og på måleverdier bakover i tid (historisk informasjon). Informasjonen må ha minst like stor eller større oppløsning/detaljgrad enn nivået som styrer adferden i kraftsystemet.

For å vurdere hvordan kraftsituasjonen vil utvikle seg (forventinger/ prediksjonstall) innenfor et bestemt geografisk område, er det behov for å ha opplysninger om hvordan kraftforbruket har utviklet seg innenfor ulike områder de siste årene. NVE erfarer at elektrifiseringen av samfunnet medfører større utfordringer med hensyn til å forutse hvordan utviklingen vil bli fremover, og at det er større og hyppigere endringer i forbruket nå, sammenlignet med tidligere.

En rasjonerings situasjon vil kunne oppstå som følge av at flere omstendigheter inntreffer samtidig. For å kunne håndtere en situasjon, slik at den oppleves som minst mulig belastende for samfunnet, er det nødvendig å ha detaljerte datasett som kan danne grunnlag for ulike modeller med gode predikasjonsverdier innenfor forskjellige geografiske områder. NVE erfarer at dette ikke er mulig uten at informasjonen kan knyttes til bestemte målepunkt-ID for å kunne følge utviklingen i en lengre tidsperiode. Ved bruk av data fra målepunkt-ID kan modelleringene justeres og forbedres fortløpende, avhengig av hvor i landet den aktuelle situasjonen er mest prekær. NVE vurderer det derfor som nødvendig å få tilgang til detaljerte timebaserte forbruksdata knyttet til målepunkt for å kunne utføre denne oppgaven på en tilfredsstillende måte. For å kunne justere forbruket utover døgnet med formål om å sikre balanse i nettet, mener NVE det er nødvendig å få dataene på timesoppløsning.

Ett av virkemidlene i en rasjonerings situasjon, er kvoterasjonering. Kvoterasjonering innebærer at hver enkelt strømkunde blir tildelt en redusert mengde strøm som de selv kan forbruke slik de vil over en gitt tidsperiode. Med andre ord en energikvote som blir tildelt den enkelte sluttbruker som skal være basert på et representativt forbruksnivå. Det er en del av ny kraftrasjoneringsforskrift som er vedtatt med virkning fra 1. januar 2024.³⁵ Forskriften legger opp til en gradvis økning i tiltak for håndtering av kraftsituasjonen ut over ordinære og markedsmessige virkemidler. I den forbindelse er det nødvendig å ha tilgang til forbruksdata på målepunkt-ID, også data tilbake i tid. Dette gjør det mulig å kunne følge forbruksendringer over tid, og ta dette med i vurderingen av hva som skal anses som et representativt forbruk. For eksempel så ville

³⁴ Energilovforskriften § 6-2 tredje ledd bokstav a og b.

³⁵ Ny forskrift om håndtering av energiknapphet og kraftrasjonering av 17. desember 2001 nr. 1421, sist endret 19. desember 2023 (kraftrasjoneringsforskriften).

det vært utfordrende å finne et representativt forbruksnivå basert på opplysninger om forbruk de tre siste årene. Fra mars 2020 endret forbruksmønsteret seg som følge av koronapandemien og nedstengingen. Vinteren 2022 og 2023 var strømprisene rekordhøye, noe som også førte til et annet forbruksmønster. Dette synliggjør at det er behov for informasjon over flere år, for å kunne gjøre gode analyser og beregninger.

Samtidig antar NVE at det som rasjoneringsmyndighet ikke er behov for å ha nøyaktig målepunkts-ID for forbruk langt tilbake i tid. Historiske opplysningene kan aggregeres på et nivå slik at det ikke lenger utgjør personopplysninger, eller det kan anonymiseres, slik at det ikke er mulig å finne ut av hvem informasjonen knytter seg til når det ikke lenger er behov for å ha de på individnivå. Aggregering av opplysninger, slik at de ikke lenger kan knyttes til en bestemt person og dermed ikke lenger er personopplysninger etter GDPR, omtales nærmere i punkt 5.1.3.

5.1.2 RMEs behov

RME er av ED utpekt som reguleringsmyndighet i medhold av energiloven § 2-3 for å utføre oppgavene som uavhengig reguleringsmyndighet. RME er organisert som en egen enhet i NVE.

RME har som reguleringsmyndighet ansvar for blant annet den økonomiske reguleringen av landets nettselskaper.³⁶ Denne oppgaven er dels en oppgave som er en lovpålagt plikt, og dels en oppgave som er i allmenhetens interesse og utøvelse av offentlig myndighet. For å kunne gjennomføre regulatoroppgaver mest mulig effektivt, er det nødvendig å motta fullstendige datasets fra Elhub som inneholder målepunkt-ID. RME mener på samme måte at det er behov for å forskriftsfeste enkelte oppgaver for å sørge for at krav til behandlingsgrunnlag er tilstrekkelig ivare tatt, særlig gjelder dette supplerende rettsgrunnlag for behandling av personopplysninger.

Vedtak om inntektsrammer:

Inntektsrammen er et tak på hvor mye et strømmettselskap årlig kan kreve i nettleie fra sine kunder. RME treffer årlig vedtak om størrelsen på inntektsrammen for hvert nettselskap. Forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 8-2 spesifiserer at kostnadsnormen fastsettes på bakgrunn av sammenlignende effektivitetsanalyser som skal ta hensyn til relevante forskjeller i selskapenes rammebetingelser. Inntektsrammen beregnes ut fra selskapets faktiske kostnader (30 prosent) og selskapets kostnadsnorm (70 prosent).

Videreutvikling av inntektsreguleringen:

Som reguleringsmyndighet jobber RME kontinuerlig med å forbedre og utvikle inntektsreguleringen. Effektivitetsanalysen er et sentralt virkemiddel som skal sikre at selskapene utvikler og drifter nettet mest mulig kostnadseffektivt. Selskapenes målte effektivitet har en direkte virkning på inntekter og avkastning. I effektivitetsanalysen måles selskapenes ressursbruk opp mot definerte variabler som beskriver oppgaven som nettselskapene har. En god representasjon av oppgavene er viktig for at effektivitetsanalysene skal virke slik de er tenkt. Dagens oppgavevariabler, som er svært generelle, har fungert tilfredsstillende i et tradisjonelt og forutsigbart kraftsystem. Men kraftsystemet er nå i endring. Hva elektrisitet brukes til, hvordan den brukes og samfunnets avhengighet av den er i rask endring. Dette innebærer at kundenes etterspørsel etter netjtjenester i kraftsystemet også endrer karakter.

RMEs modeller, som i stor grad bestemmer nettselskapenes økonomiske rammer, må utvikles og tilpasses slik at de reflekterer de endringene som vi nå opplever i bruken av nettet og

³⁶ RME har også ansvar for at aktørene overholder regelverket som sikrer like konkurransevilkår i kraftmarkedet og et effektivt drevet strømmett.

energisystemet ellers, og samfunnets økende avhengighet av elektrisitet. Dette innebærer å utvikle nye og mer spesifikke oppgavevariabler som bedre reflekterer de oppgavene som nettselskapene står overfor.

Effektivitetsanalyser og behov for nye oppgavevariabler:

Som en del av dette utvikles nye oppgavevariabler, som fremover vil gi en bedre sammenligning av nettselskapene. Nye oppgavevariabler krever detaljerte data om målepunkter (geografisk beliggenhet og kundetype), i tillegg til målt forbruk. Hvis målepunkter aggregeres opp til et annet nivå, mister RME så sentral informasjon om de enkelte kundenes forbruk at man ikke får gjort nødvendige og ønskede endringene i inntektsreguleringen.

RME har i flere år jobbet med å utvikle nye oppgavevariabler, blant annet en ny variabel kalt *effektdistanse*. Denne beskriver hvor mye effekt hvert nettselskap skal levere, og over hvor lang avstand denne effekten må transporteres. Effektdistansen måler derfor omfanget av oppgaven knyttet til å bygge, drive og utnytte nettinfrastruktur som er nødvendig for å transportere strøm fra ulike deler av nettet hvor det mates inn energi/effekt, og frem til sluttkunde. Effektdistanse vil fange opp at kunder etterspør ulik effekt, og at kundene er plassert på ulike steder i nettet. Variabelen vil reflektere ulike typer kunders etterspørsel på en mer direkte måte enn variablene som brukes i dagens modell.

For å utvikle nye oppgavevariabler trenger RME data som omfatter kraftforbruk (etterspørsel). Det er nødvendig for å bestemme hvor mye effekt nettselskapet skal frakte til enhver tid. Videre er det behov for data om avstandene i nettet. Dette omfatter data om avstandene fra innmating/utveksling og frem til sluttbrukerne, og krever detaljert informasjon om kundenes geografiske beliggenhet. I tillegg omfatter behovet data om kundetype (husholdning, næring, industri etc.). I denne sammenheng vil det være behov for data fra Elhub.

RME mener at effektdistanse (og varianter av denne variabelen) har bedre egenskaper enn dagens oppgavevariabler og vil gi en bedre, mer rimelig og framtidsrettet effektivitetsanalyse sammenlignet med dagens modell. På sikt er det også et ønske at effektavstand blir en del av modellen som fordeler nettselskapenes inntekter. For å få til dette er det behov for et årlig datasett over landets målepunkter (inkludert geografiske beliggenhet og kundetype) og de tidsmålte verdiene.

5.1.3 Aggregering og anonymisering

Gjennomgangen over viser at både NVE og RME har behov for detaljerte data som finnes i Elhub for å kunne gjennomføre pålagte forvaltningsoppgaver med høy kvalitet, og på en effektiv måte. Enkelte av behovene kan ivaretas ved at opplysningene behandles på et aggregert nivå eller ved at personopplysningene anonymiseres/ aidentifiseres. NVE og RME vil derfor ikke behandle personopplysninger for disse oppgavene.

NVE mener det vil være formålstjenlig og rasjonelt, og samtidig mest kostnadseffektivt om NVE selv aggregerer dataene fra Elhub, fremfor at Elhub foretar denne behandlingen på vegne av NVE og RME. NVE har større innsikt i behovene for dataene, og har derfor bedre forståelse for hvordan dataene må aggregeres på forskjellig vis for at informasjonen dekke de ulike behovene knyttet til de ulike myndighets- og forvaltningsoppgavene. Gjennomgangen over viser at det er mange ulike prosesser dataene skal brukes i. Hvordan personopplysningene kan anonymiseres og aggregeres, og fremdeles dekke behov er det NVE og RME som står nærmest til å vurdere. Dette gjelder også behov for tilpasninger over tid.

NVE vil uansett ikke oppbevare personopplysninger lenger enn 3 år og 41 dager. Etter dette vil opplysningene bli aggregert på en måte som gjør at de ikke lenger kan knyttes til en bestemt person.

NVE og RME har heller ingen oppgaver i dag som gjør det nødvendig å publisere personopplysninger fra Elhub. Opplysninger som deles eller publiseres av RME og vil være bearbeidet slik at de ikke lenger kan knyttes til en bestemt person.

I denne sammenheng se også om kvalitetskontroll og forbedring av datakvalitet, over i punkt 5.1.1.

5.1.4 Statnetts behov

Statnett SF er utpekt av ED til å være systemansvarlig i det norske kraftsystemet, og denne rollen er beskrevet i forskrift om systemansvaret³⁷. Statnett er gjennom forskrift om energiutredninger utpekt som utredningsansvarlig i transmisjonsnettet. Statnett er videre gjennom konsesjon fra RME, utpekt som avregningsansvarlig, med ansvar for å utføre de oppgaver som ligger under forskrift om kraftomsetning og netjtjenester. Avregningsansvarlig gjennomfører oppgavene knyttet til beregning av avregningsgrunnlag og formidling av måleverdier, samt drift og utvikling av informasjonsløsningen Elhub, som Statnett utfører gjennom det heleide datterselskapet Elhub AS, se mer i punkt 2.1 ovenfor.

Både som systemansvarlig og som utredningsansvarlig har Statnett behov for innsikt i kraftsystemets virkemåte på detaljert nivå. Detaljert informasjonsgrunnlag om kraftproduksjon og kraftforbruk på målepunkt-ID fra Elhub er nødvendig for at Statnett skal kunne ivareta sitt ansvar for balansen i systemet, i dag og i framtiden.

Analyser:

For å kunne forstå langsiktige endringer i energibehov og forbruk er det nødvendig å gjennomføre mer omfattende og nøyaktige analyser av energiforbruksmønstre, trender og endringer. Dette fordrer tilgang på data som ikke er aggregert, og som går over lengre perioder. Dette er dels analyser Statnett trenger for å løse sine egne oppgaver, men også data som er nødvendige for å kunne utføre pålagte rapporteringsoppgaver jf. Systemansvarsforskriften § 4 f, § 24 og energiutredningsforskriften § 20.

Statnett må ha innsikt i den samlede kraftproduksjonen for å ivareta ansvaret for analyser av balansen i systemet. Mengden solcelleinstallasjoner på sluttbrukernivå i Norge er raskt økende. Behovet for økt forbruksfleksibilitet er også veldig tydelig i Statnetts markedsanalyser. Det vil kunne innebære informasjon om for eksempel elbillading og varmtvannsberedere på husholdningsnivå. Statnetts behov for disse opplysningene vil typisk være på målepunkt-ID eller husholdningsnivå som betyr at det inkluderer personopplysninger.

Statnett har ingen oppgaver i dag som gjør det nødvendig å publisere personopplysninger fra Elhub. Opplysninger som deles eller publiseres av Statnett vil være bearbeidet slik at de ikke lenger kan knyttes til en bestemt person.

Optimalisering av systemdriften:

Detaljerte historiske data vil bidra til at Statnett bedre kan forutsi etterspørsel og derigjennom bedre sikre balanse mellom kraftproduksjon og kraftforbruk. Dette vil redusere kostnader og forbedre effektiviteten i energisystemet. Dette er særlig relevant i den kortsiktige driftsoptimaliseringen og balanseringen, som er en sentral del av Statnetts systemansvar.

³⁷ Forskrift av 7. mai 2002 nr. 448 om systemansvar i kraftsystemet (systemansvarsforskriften)

Nettplanlegging:

Langsiktige data vil være viktig grunnlag for å utforme langsiktige planer, herunder de pålagte utredningsoppgavene som er regulert i energiutredningsforskriften. Historiske data over lengre perioder vil bidra til at Statnett kan planlegge og investere samfunnsøkonomisk rasjonelt i energiinfrastrukturen for å møte fremtidige behov og forhindre over- eller underinvestering i nettet. Tilgang til mer detaljert informasjonsgrunnlag og data over tid vil forbedre nøyaktigheten av modellering, prognoser og analyser, og kan danne grunnlag for å bidra til bedre beslutningsgrunnlag på tvers av energisektoren.

5.1.4. Elhub sitt behov

Avregningsansvarliges supplerende rettsgrunnlag for behandling av personopplysninger fremgår av forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 6-16. Denne bestemmelsen angir en konkret lagringstid på 3 år for måleverdier, avleste målerstander og periodevolum, som skal formidles i verdikjeden og som skal inngå i avregningsgrunnlaget Elhub lager. Denne lagringstiden er klart for kort til at avregningsgrunnlaget kan beregnes lovmessig, hensyntatt samtlige korrigeringer som kan tilkomme innenfor 3-års fristen for korrigeringer i måleverdier fra AMS-målere. Avregningsansvarlig er derfor per i dag innvilget en dispensasjon fra forskrift om kraftomsetning og netttjenester § 6-16, med lagringstid 3 år og 41 dager.

Dagene ut over 3 år forklares som det antall dager avregningsansvarlig per i dag anser det er teknisk nødvendig for å ivareta en forsvarlig beregning av avregningsgrunnlaget ved normal drift. System- og prosessforbedringer kan imidlertid gjøre at denne perioden kan endres. Uten dispensasjonen ville korreksjonsmulighetene være avskåret. Dette vil eksempelvis kunne ramme strømkundene negativt ved at de ville gå glipp av eventuell økonomisk korreksjon til gunst som de hadde krav på. RME har vurdert at ulempen for kundene med begrenset adgang til korreksjon, er en vesentlig større ulempe og mer uheldig, enn de 41 ekstra dagene avregningsansvarlig per i dag får lagre dataene i Elhub.

For å unngå dispensasjon og for å sørge for at lagringstiden fremkommer tydelig av forskriften, foreslås det å endre forskriftsbestemmelsen. Det anses likevel hensiktsmessig å utforme bestemmelsen slik at lagringsperioden knyttet til formålet beregning av avregningsgrunnlag og formidling av måleverdier i § 6-16 forlenges til 3 år, med tillegg av det antall dager som er nødvendig for å ivareta en forsvarlig beregning av avregningsgrunnlaget ved normal drift.

6 Beskyttelse av personopplysninger

6.1 Innledning

Grunnloven § 102 verner den enkeltes rett til respekt for privatliv, familieliv, hjem og kommunikasjon. Dette omfatter den enkeltes personvern og beskyttelse av egne personopplysninger. Bestemmelsen er basert på Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK) artikkel 8. Selve vernet fremgår av artikkel 8 første ledd, mens annet ledd gir regler om hvilke vilkår som må være oppfylt for at inngrep i retten til privatliv er berettiget. Behandling av personopplysninger er et inngrep i retten til privatliv som må oppfylle vilkårene i annet ledd dersom de skal gjennomføres. I henhold til annet ledd må behandlingen være i samsvar med loven og nødvendig i et demokratisk samfunn (forholdsmessig) for å ivareta ulike legitime formål, blant annet offentlig trygghet, forebygge uorden eller kriminalitet og beskyttelse av andres rettigheter og

friheter. Tilsvarende rettighet følger også av FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (SP) artikkel 17. Både EMK og SP gjelder som norsk lov.³⁸

Behandling av personopplysninger i Norge reguleres av personopplysningsloven.³⁹ Loven gjennomfører EU-parlamentet og Europarådets forordning 2016/679 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger (GDPR). Den nye personopplysningsloven trådte i kraft i Norge i juli 2018.

Personopplysninger er enhver opplysning om en identifisert eller identifiserbar fysisk person, jf. forordningen artikkel 4 nr. 1. Behandling av personopplysninger er bare lovlig dersom det foreligger et behandlingsgrunnlag som angitt i forordningen artikkel 6 nr. 1.

Behandlingsgrunnlaget kan for eksempel være samtykke fra personen opplysningene gjelder, at behandlingen er nødvendig for å oppfylle en rettslig forpliktelse som påhviler den behandlingsansvarlige, at behandlingen er nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet. Når behandlingen er nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet kreves det et supplerende rettsgrunnlag i nasjonal rett, der formålet med behandlingen fremgår, jf. artikkel 6 nr. 3.

Et samtykke må oppfylle kravene etter personvernforordningen for å utgjøre gyldig behandlingsgrunnlag. Samtykke er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig aksept fra den registrerte om at vedkommende aksepterer behandling av egne personopplysninger, jf. forordningen artikkel 4 nr. 11.

Adgangen til å bruke samtykke som behandlingsgrunnlag beror på en nærmere vurdering, der det tas utgangspunkt i kravene som stilles til samtykke, herunder kravet til frivillighet. Dersom et samtykke ikke kan anses frivillig avgitt er det ikke adgang til å bruke samtykke som behandlingsgrunnlag. I vurderingen skal det blant annet tas hensyn til skjevheten mellom den behandlingsansvarlige og den registrerte samt eventuelle negative konsekvenser ved ikke å samtykke. Dette er spesielt viktig hvor det er offentlige myndigheter som baserer sin behandling av personopplysninger fra privatpersoner på samtykke, hvor maktforholdet er skjevt. Det er videre et krav om at samtykke skal kunne trekkes tilbake like lett som det ble gitt, med den følge at personopplysningene da skal slettes.

En viktig side av beskyttelsen av personopplysninger er at den registrerte har *rett til å bli informert om innsamling og bruk* av personopplysningene, og rett til å få innsyn i hva som er registrert. Dersom opplysningene er feilaktige eller misvisende skal det gis mulighet til å få slettet eller korrigert dem.

Ved krav om *innsyn som omfatter personopplysninger* begrunnet ut fra krav om meroffentlighet, oppstår særlige spørsmål om ulike rettsreglers forhold og rang siden lovgivningen ikke løser dette direkte. Forholdet mellom personopplysningsloven og offentlighetsloven er ikke særskilt regulert i offentlighetsloven, eller i de utfyllende nasjonale bestemmelser i personopplysningsloven. Personvernforordningens artikkel 86 sier at personopplysninger kan utleveres etter nasjonale regler om offentlighet når utleveringen er i samsvar med de nasjonale reglene. Henvisningen peker på en konkret nasjonal vurdering. I Norge har Personvernemnda gjort vedtak, blant annet i 2019 i en sak hvor det ble slått fast at slik utlevering i samsvar med offentlighetsloven ikke krever behandlingsgrunnlag i artikkel 6 og 9.

³⁸ Jf. lov 21. mai 1999 nr. 30 om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven) § 2

³⁹ Lov av 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger (poppl).

6.2 Tekniske tiltak og rettslige krav

Beskyttelse av personopplysninger skjer både ved de tekniske tiltakene som er truffet og ved krav i lovgivningen. Under beskrives kort de sentrale kravene om taushetsplikt og informasjonssikkerhet.

6.3 Taushetsplikt

Personopplysninger er underlagt lovbestemt taushetsplikt i den grad disse opplysningene kan anses som opplysninger om noens personlige forhold etter forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1. For slike opplysninger kan det ikke gis innsyn etter offentlighetsloven.

Etter forvaltningsloven § 13 c første ledd skal de myndigheter som får taushetspliktig informasjon sørge for at taushetsplikten gjøres kjent for egne ansatte. Dette ivaretas i NVE, RME og Statnett SF gjennom taushetserklæring, sikkerhetsinstrukser og rutiner for behandling av slik informasjon.

6.4 Informasjonssikkerhet

Personopplysninger skal beskyttes gjennom virksomhetens informasjonssikkerhet. Informasjonsgrunnlag og datasett overført fra Elhub vil også kunne ha kommersiell verdi. Opplysningene vil kunne brukes til å lette ulovlige handlinger ved for eksempel å avdekke når beboerne på en bestemt adresse er hjemme og ikke. Slike opplysninger kan også unntas fra innsyn i medhold av offentlighetsloven § 24 tredje ledd. Vi viser til at reglene for taushetsplikt i offentlighetsloven, forvaltningsloven mm. også gjelder for opplysninger hentet fra Elhub.

Krav til informasjonssikkerhet følger av forvaltningsloven § 13 c annet ledd som sier at taushetspliktig informasjon skal oppbevares på en betryggende måte. Også prinsippet om integritet og fortrolighet som er omtalt ovenfor i punkt 4.3.6, inneholder krav om betryggende oppbevaring. Elhub er i tillegg til personopplysningslovens krav også underlagt bestemmelser om informasjonssikkerhet gjennom forskrift om kraftomsetning og netjtjenester s § 6-21.

6.5 Andre opplysninger med beskyttelsesbehov

Selv om det ikke er personopplysninger, er det relevant å reise spørsmål om detaljerte opplysninger om måleverdier for kraftproduksjon og kraftforbruk eller annet som gjelder næringsvirksomheter, andre virksomheter eller samfunnsfunksjoner kan ha et beskyttelsesbehov. Eksempelvis må det vurderes om opplysningene kan utgjøre en forretningshemmelighet. Detaljerte måleverdier for en virksomhet kan, på samme måte som for en privatperson, fortelle svært mye og detaljert om hva som gjøres når med ulike innsatsfaktorer mv. Høringsforslaget hensikt er ikke å dekke slike spørsmål, men det omtales her kort for å vise at helheten ivaretas. Vi understreker også at høringsforslaget ikke foreslår egne regler om taushetsplikt. Vi ønsker kun å påpeke at eventuelle utleveringer av opplysninger for eksempel etter offentlighetsloven, må ta høyde for gjeldende bestemmelser om taushetsplikt.

7 Kommentarer til forslagene til endringer i energilovforskriften og forskrift om kraftomsetning og nettsjenester

7.1 Endringer i energilovforskriften

7.1.1 Behandling og lagring av opplysninger i Elhub

Det foreslås i ny § 8-1 en bestemmelse som fastslår at Elhub skal bidra til at opplysningene som overføres til NVE, RME eller Statnett, er korrekte og oppdaterte. Bakgrunnen for dette er at det er avgjørende at de data som overføres, har tilstrekkelig datakvalitet og er oppdaterte.

Bestemmelsene vil supplere bestemmelsene i forskrift om kraftomsetning og nettsjenester kapittel 6.

7.1.2 Overføring og behandling av opplysninger fra Elhub til NVE

Det foreslås i ny § 8-2 første ledd i energilovforskriften å forskriftsfeste at NVE kan innhente og behandle personopplysninger og andre opplysninger fra Elhub. Formålet med forslaget er å tydeliggjøre Elhubs opplysnings- og utleveringsplikt overfor NVE.

Det foreslås i ny § 8-2 annet ledd i energilovforskriften å gi NVE supplerende rettsgrunnlag for personopplysninger som overføres fra Elhub, se punkt 4.2 ovenfor. De forvaltningsoppgavene som gjør at NVE trenger overføring av informasjon med personopplysninger fra Elhub er nærmere beskrevet i punkt 5.1.1 ovenfor.

Det foreslås i ny § 8-2 tredje ledd i energilovforskriften at NVE skal kunne vurdere, kvalitetssikre, analysere, sammenstille og på annen måte behandle personopplysninger overført fra Elhub med andre opplysninger fra interne og eksterne datakilder. Formålet er å tydeliggjøre hvilken behandling NVE kan foreta.

Det foreslås i ny § 8-2 fjerde ledd i energilovforskriften at personopplysningene overført fra Elhub kan lagres så lenge det er nødvendig, i inntil 3 år og 41 dager.

7.1.3 Overføring og behandling av opplysninger fra Elhub til RME

Det foreslås ny § 8-3 første ledd i energilovforskriften for å forskriftsfeste at RME kan innhente og behandle personopplysninger og andre opplysninger fra Elhub. Formålet med forslaget er å tydeliggjøre Elhubs opplysnings- og utleveringsplikt overfor RME.

Det foreslås ny § 8-3 annet ledd i energilovforskriften for å gi RME supplerende behandlingsgrunnlag for personopplysninger som overføres fra Elhub. Det vises til punkt 4.2 ovenfor. De forvaltningsoppgavene som gjør at RME trenger overføring av personopplysninger fra Elhub er nærmere beskrevet i punkt 5.1.2 ovenfor.

Det foreslås i ny § 8-3 tredje ledd i energilovforskriften at RME skal kunne vurdere, kvalitetssikre, analysere, sammenstille og på annen måte behandle personopplysninger overført fra

Elhub med andre opplysninger fra interne og eksterne datakilder. Formålet er å tydeliggjøre hvilken behandling RME kan foreta.

Det foreslås i ny 8-3 fjerde ledd i energilovforskriften at personopplysningene overført fra Elhub kan lagres så lenge det er nødvendig, i inntil 3 år og 41 dager.

Det foreslås i ny § 8-3 femte ledd i energilovforskriften å forskriftsfeste at RME er behandlingsansvarlig for personopplysninger som overføres fra Elhub.

7.1.4 Overføring og behandling av opplysninger fra Elhub til Statnett som systemansvarlig

Det foreslås ny § 8-4 første ledd i energilovforskriften for å forskriftsfeste at Statnett som systemansvarlig kan innhente og behandle personopplysninger og andre opplysninger fra Elhub. Formålet med forslaget er å tydeliggjøre Elhubs opplysningsplikt overfor Statnett som systemansvarlig.

Det foreslås ny § 8-4 annet ledd i energilovforskriften for å gi Statnett som systemansvarlig supplerende behandlingsgrunnlag for personopplysninger som overføres fra Elhub. Det vises til punkt 4.2 overfor. De forvaltningsoppgavene som gjør at Statnett som systemansvarlig trenger overføring av personopplysninger fra Elhub er nærmere beskrevet i punkt 5.1.4 ovenfor.

Det foreslås i ny § 8-4 tredje ledd i energilovforskriften at Statnett som systemansvarlig skal kunne vurdere, kvalitetssikre, analysere, sammenstille og på annen måte behandle personopplysninger overført fra Elhub med andre opplysninger fra interne og eksterne datakilder. Formålet er å tydeliggjøre hvilken behandling Statnett som systemansvarlig kan foreta.

Det foreslås i ny 8-4 fjerde ledd i energilovforskriften at personopplysningene overført fra Elhub kan lagres så lenge det er nødvendig, i inntil 3 år.

Det foreslås i ny § 8-4 femte ledd i energilovforskriften å forskriftsfeste at Statnett som systemansvarlig er behandlingsansvarlig for personopplysninger som overføres fra Elhub.

7.1.5 Publisering av data fra Elhub

Det foreslås i ny § 8-5 i energilovforskriften at NVE og RME skal kunne publisere statistikk, analyser og vedtak basert på måledata for kraftproduksjon og kraftforbruk fra Elhub. Denne statistikken vil ikke inneholde opplysninger som er omfattet av personvernlovgivningen. Formålet med bestemmelsen er dels å tydeliggjøre at data som overføres fra Elhub kan brukes som grunnlag for å lage statistikk, analyser og vedtak, og dels at det er adgang til å publisere statistikk. For de personopplysninger som overføres fra Elhub, er det foreslått taushetsplikt i ny § 8-6.

7.1.6 Taushetsplikt

Det foreslås i ny § 8-6 i energilovforskriften at enhver som skal utføre, utfører eller har utført arbeid eller oppdrag for NVE, RME eller Statnett, plikter å hindre at andre får tilgang eller kjennskap til måleverdier for kraftproduksjon og kraftforbruk overført fra Elhub i forbindelse med arbeidet eller oppdraget som er underlagt. Hensikten med bestemmelsen å bidra til at personopplysninger ikke videreføres uten restriksjoner. Det er ikke ment å innføre en egen hjemmel som sier hvilke opplysninger som er underlagt taushetsplikt, men gjøre oppmerksom på at taushetspliktreglene som følger av annet regelverk.

7.2 Endringer i forskrift om kraftomsetning og netjtjenester

7.2.1 Fristen for lagring av personopplysninger i Elhub

Det foreslås å endre fristen i forskrift om kraftomsetning og netjtjenester i § 6-16 for lagring fra 3 år til 3 år og 41 dager. Tillegget på 41 dager tilsvarer det antall dager som er nødvendig for å ivareta en forsvarlig beregning av avregningsgrunnlaget ved normal drift, for timemålte og profilavregnede målepunkt. RME har gitt dispensasjon til Elhub slik at de kan lagre personopplysninger i dette tidsrommet. Dispensasjonen er begrunnet med nødvendig av tekniske årsaker for å ivareta fullstendige muligheter for korreksjon. Det er nødvendig at forskriften beskriver rammene for lagringstid.

8 Økonomiske og administrative konsekvenser

8.1 Konsekvenser for NVE

Forslaget vurderes å ha positive administrative konsekvenser for NVE. Ved at NVE får hjemmelsgrunnlag vil NVE unngå arbeidskrevende prosesser. Sett helhetlig, vil det for NVE som for andre forvaltninger og myndigheter også redusere noe av den samlede arbeidsbyrde i kraftsystemet på kvalitetssikring av måledata og grunndata.

Samtidig som at den samlede arbeidsbyrden reduseres vil det påløpe andre og nye utgifter knyttet til samarbeid, datadeling og bruk av datasett. Det gjelder eksempelvis samarbeid med virksomheten som har datakilden og eller dataeier, mottak av data, bearbeiding og lagring av data, inklusive kvalitetssikring, forvaltning og kontroll i egen virksomhet. Økonomiske konsekvenser vil variere med metoden og valgte arbeidsprosesser for datadeling. Uttrekk og overlevering er typisk manuelle, mens datadeling er mer automatiserte. Følgelig kan man si at kostnader flyttes i noe grad fra ansatte til maskinkostnader. Datadeling kan også innebærer tredjepartskostnader ved bruk av eksempelvis Maskinporten til Digitaliseringsdirektoratet (Digdir)⁴⁰. På sikt forventes likevel tiltaket å ha totalt sett positive økonomiske effekt på tvers av virksomheter ved at det brukes totalt sett mindre innsats på dagens manuelle oppgaver ved at nye arbeidsprosesser og maskiner overtar.

NVE har programmer for digitalisering og for videreutvikling av kraftmarkedsmodeller som allerede har påbegynt arbeid med en dataplattform som er egnet for behandling av store mengder data, så det vil ikke medføre økte kostnader utover de utviklingskostnader som Elhub fakturerer NVE for i 2024, i størrelsesorden 0,5 mill.

8.2 Konsekvenser for RME

Forslaget vurderes ikke å ha noen vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for RME.

⁴⁰ Se Digitaliseringsdirektoratets Maskinporten [Maskinporten | Samarbeidsportalen \(digdir.no\)](#)

8.3 Konsekvenser for Statnett som systemansvarlig

Forslaget vurderes ikke å ha noen vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for Statnett som systemansvarlig, utover de utviklingskostnader som Elhub fakturerer Statnett SF for i 2024, i størrelsesorden 0,5 mill.

8.4 Konsekvenser for Elhub

Forslaget vurderes ikke å medføre noen vesentlige endringer for Elhub når det gjelder økonomiske og administrative konsekvenser. NVE og Statnett SF dekker utviklingskostnader hos Elhub i 2024 i størrelsesorden 1 mill.

9 Forslag til forskriftstekst

Forskrift om endringer i forskrift om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi mv. (energilovforskriften) og forskrift om endring av forskrift av 11. mars nr. 301 1999 om måling, avregning, fakturering av netjtjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. (forskrift om kraftomsetning og netjtjenester)

Hjemmel: LOV-1990-06-29-50-§§ 10-1 sjettede ledd og 10-6

I

I forskrift av 7. desember 1990 nr. 959 om endringer i forskrift om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi mv. (energilovforskriften) gjøres følgende endringer:

Ny § 8-1 Behandling og lagring av opplysninger i Elhub

Avregningsansvarlig skal overvåke datakvalitet for opplysningene i Elhub og skal sørge for at opplysninger som tilgjengeliggjøres for NVE, RME eller Statnett SF som systemansvarlig, samsvarer med opplysningene som er registrert i Elhub.

Ny § 8-2 Overføring, behandling og lagring av opplysninger fra Elhub til NVE

NVE kan innhente og behandle alle opplysninger fra Elhub, også personopplysninger, med samme detaljeringsgrad som de til enhver tid har i kraftsystemet.

NVE kan behandle personopplysninger overført fra Elhub når det er nødvendig for de forvaltningsoppgaver NVE til enhver tid har som:

- a. energimyndighet,
- b. konsesjonsmyndighet,
- c. miljøtilsyn med energi- og vassdragsanlegg,
- d. beredskapsmyndighet og

- e. rasjoneringsmyndighet.

NVE kan vurdere, kvalitetssikre, analysere, sammenstille og på annen måte behandle personopplysninger overført fra Elhub med andre opplysninger fra interne og eksterne datakilder.

NVE kan lagre personopplysninger overført fra Elhub i inntil 3 år og 41 dager, så lenge det er nødvendig for utøvelse av de forvaltningsoppgaver som er nevnt i annet ledd.

NVE er behandlingsansvarlig for personopplysninger som overføres fra Elhub.

Ny § 8-3 Overføring, behandling og lagring av opplysninger fra Elhub til RME

RME kan innhente og behandle alle opplysninger fra Elhub, også personopplysninger, med samme detaljeringsgrad som de til enhver tid har i kraftsystemet.

RME kan behandle personopplysninger overført fra Elhub når det er nødvendig for de forvaltningsoppgaver RME til enhver tid har for følgende:

- a. Fatte vedtak om nettselskapets inntektsrammer
- b. Utvikling og bruk av analyser, metoder og annet grunnlagsmateriale i forbindelse med inntektsregulering av nettselskapene
- c. Kontroll med arbeid knyttet til inntektsregulering av nettselskapene

RME kan vurdere, kvalitetssikre, analysere, sammenstille og på annen måte behandle personopplysninger overført fra Elhub med andre opplysninger fra interne og eksterne datakilder.

RME kan lagre personopplysninger overført fra Elhub i inntil 3 år og 41 dager, så lenge det er nødvendig for utøvelse av de forvaltningsoppgaver som er nevnt i annet ledd.

RME er behandlingsansvarlig for personopplysninger som overføres fra Elhub.

Ny § 8-4 Overføring, behandling og lagring av opplysninger fra Elhub til Statnett som systemansvarlig

Statnett som systemansvarlig etter forskrift om systemansvar i kraftsystemet kan innhente og behandle alle opplysninger fra Elhub, også personopplysninger, med samme detaljeringsgrad som de til enhver tid har i kraftsystemet.

Statnett kan behandle personopplysninger overført fra Elhub når det er nødvendig for de forvaltningsoppgaver Statnett til enhver tid har for følgende:

- a. Arbeid med analyser av kraftproduksjon, forbrukerfleksibilitet og endringer
- b. Optimalisering av systemdriften
- c. Nettplasslegging

Statnett kan vurdere, kvalitetssikre, analysere, sammenstille og på annen måte behandle personopplysninger overført fra Elhub med andre opplysninger fra interne og eksterne datakilder.

Statnett kan lagre personopplysninger overført fra Elhub i inntil 3 år og 41 dager, så lenge det er nødvendig for utøvelse av de forvaltningsoppgaver som er nevnt i annet ledd.

Statnett er behandlingsansvarlig for personopplysninger som overføres fra Elhub.

Ny § 8-5 Publisering

NVE og RME kan publisere statistikk basert på grunndata og måledata for kraftproduksjon og kraftforbruk fra Elhub.

Ny § 8-6 Taushetsplikt

Enhver som skal utføre, utfører eller har utført arbeid eller oppdrag for NVE, RME eller Statnett, plikter i forbindelse med arbeidet eller oppdraget å hindre at andre får tilgang eller kjennskap til grunndata og måleverdier for kraftproduksjon og kraftforbruk overført fra Elhub.

II

I forskrift 11. mars nr. 301 1999 om måling, avregning, fakturering av nettjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. gjøres følgende endringer:

Ny åttende og niende ledd i § 1-1 Formål

Reglene om Elhub skal sikre oppdatert data- og kunnskapsgrunnlag om kraftforbruk og kraftproduksjon, et godt underlag for planlegging, drift og vedlikehold av kraftsystemet samt til regulering av nettselskapenes inntekter.

Reglene om Elhub skal sikre at myndigheter kan ivareta sine forvaltningsoppgaver.

§ 6-16 Lagring av måleverdier i Elhub

Avregningsansvarlig skal lagre måleverdier med en tidsopløsning på 60 minutter, eller som følger av lov, i tre år, med tillegg av inntil 41 dager som er nødvendig for å ivareta en forsvarlig beregning av avregningsgrunnlaget ved normal drift, for timemålte og profilavregnede målepunkt.

Avregningsansvarlig skal lagre avleste målerstander og periodevolum som benyttes til å stipulere timesfordelt uttak for de siste tre årene, med tillegg av det inntil 41 dager som er nødvendig for å ivareta en forsvarlig beregning av avregningsgrunnlaget ved normal drift.

Med samtykke fra sluttbruker kan avregningsansvarlig lagre grunndata og måleverdier lengre enn perioden som er angitt i denne bestemmelsen første og annet ledd.

§ 6-20 nytt andre ledd Rapportering av statistikk og andre datauttrekk fra Elhub

Avregningsansvarlig kan også utlevere og behandle opplysninger som er nødvendig etter energilovforskriftens §§ 8-2 til 8-4 og Lov om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå.

III

Forskriftsendringene trer i kraft fra 1. januar 2025.

NVE

Norges vassdrags- og energidirektorat

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo
Telefon: (+47) 22 95 95 95